

GEZOND UIT DE CORONACRISIS: HET IS NU TIJD OM MET INTEGRAAL BELEID DE MEERWAARDE VAN SPORT EN BEWEGEN OPTIMAAL TE BENUTTEN
Input NOC*NSF commissiedebat sportbeleid 21 juni 2021

We zitten in een bijzondere en ongekennde tijd. De coronapandemie heeft veel facetten van het openbare leven, inclusief een groot deel van de sport, stilgelegd. We hebben te maken met een demissionair kabinet en een regeerakkoord dat op zich laat wachten, terwijl Nederland langzaam uit de lock-down komt. Na lang voor een groot deel op slot te zijn geweest, start de sport in Nederland voorzichtig weer op, wat hard nodig is als je kijkt naar de grote daling van de sportdeelname tijdens de coronacrisis. Sommige sporten komen sterker uit de strijd na anderhalf jaar coronacrisis, maar sommige ook zeer zeker niet en maken zich grote zorgen over het komend sportseizoen en de verdere toekomst. De opeenvolgende versies van de Monitor Sport en Corona van Mulier, de Arbeidsmarktmonitor Sport, de rapportage Zo Sport Nederland van NOC*NSF, het Verinorm-rapport, het advies van de Nederlandse Sportraad, De opstelling op het speelveld. Deze en andere rapportages schetsen een goed beeld van de stand van de sport in Nederland. Een beeld dat laat zien dat de sportsector ondanks alle bedreigingen niet bij de pakken neer is gaan zitten, maar als een veerkrachtige sector door de coronacrisis probeert te komen. Maar tegelijkertijd een beeld dat ons laat zien dat er nog de nodige stevige uitdagingen zijn voor de sport. Daarbij staan we pas aan het begin van de opgave om de sport na de coronacrisis weer volledig en duurzaam op te starten. Een opgave waarvan nog niet helder is hoe we die in moeten vullen.

Er zijn visies ontwikkeld over de toekomst, zoals verwoord in de recente Kamerbrief 'Nederland vitaal in beweging', waar wij enthousiast over zijn. Maar tegelijkertijd maken wij ons zorgen. Namelijk dat de conclusies en aanbevelingen uit de Kamerbrief en bovengenoemde onderzoeken en rapporten niet integraal plaatsvinden en de sport- en beweegsector met losstaande projecten en trajecten wordt opgezadeld. Zoals wij ook in onze input aan alle politieke partijen voor de Tweede Kamerverkiezingen 2021 'met sport en bewegen naar een energiek en gezond Nederland' hebben aangegeven is een schaa sprong in de professionalisering van de sport- en beweegsector noodzakelijk om de maatschappelijke waarde op inclusie, gezondheid & preventie en duurzaamheid te verzilveren. In onze brief aan de informateur (bijlage) pleiten wij dan ook voor een prominente plek voor sport en bewegen in het regeerakkoord.

Kortom, nu we -hopelijk- vanuit de coronacrisis weer vooruit kunnen gaan kijken en nu het erop lijkt dat -eindelijk- het belang van sport en bewegen voor een gezonde vitale samenleving als nooit te voren helder is geworden, is het aan het nieuwe kabinet om samen met de sport- en beweegsector werk te maken van het optimaal benutten van de maatschappelijke meerwaarde van sport en bewegen.

In deze notitie gaan we in op deze uitdaging en op actuele zaken die nu spelen in de sportsector, die wat ons betreft aan de orde moeten komen in het commissiedebat Sportbeleid op 21 juni 2021. Sommige punten raken we slechts kort aan, maar aarzel niet om contact met ons op te nemen voor meer toelichting of achtergronden bij bepaalde onderwerpen.

Voor meer informatie kan contact worden opgenomen met:

5.1.2e : 06- 5.1.2e 5.1.2e @nocnsf.nl
 5.1.2e : 06- 5.1.2e 5.1.2e @nocnsf.nl
 5.1.2e : 06- 5.1.2e 5.1.2e @nocnsf.nl

Bezoekadres

Papendallaan 60, Arnhem

Postadres

Postbus 302, 6800 AH Arnhem

Telefoon

+31 (0)26 483 44 00

Email

info@nocnsf.nl

Web

nocnsf.nl

Partners: Nederlandse Loterij O AD O Heineken O H2 O Rabobank

Coronacrisis

We hebben de harde lockdown achter ons gelaten en steeds meer maatregelen ter bestrijding van Covid-19 worden versoepeld. Daarmee krijgt de sport ook steeds meer ruimte. In onze oproep van eind april *'Geef sport meer ruimte, want sport is onderdeel van de oplossing'* gaven wij het belang van sport en bewegen, juist in deze coronacrisis, al aan. Hoewel wij blij zijn met de versoepelingen, benadrukken we wel dat we er pas écht zijn als alle competities weer zijn gestart. Als alle wedstrijden weer met publiek kunnen plaatsvinden. Als alle sportkantines weer het sociale hart van de sportclubs kunnen zijn. Als de stadions weer vol zitten, de fitnesscentra zonder beperkingen al hun (groeps)lessen kunnen aanbieden. Pas als iedereen weer optimaal kan genieten van zijn of haar favoriete sport. Zonder beperkingen en met optimale beleving. Helaas zijn we daar nu nog niet.

De Coronacrisis heeft de sportsector financieel hard geraakt. Onze insteek is er steeds op gericht geweest dat door het gebruik maken van de generieke steunmaatregelen (zoals NOW en TVL) waar mogelijk en sportspecifieke steunmaatregelen (TASO en TVS) waar nodig, de sportinfrastructuur in stand zou moeten worden gehouden. De rijkssteun blijkt onontbeerlijk te zijn om dit te realiseren. Op dit moment is het loket voor de TASO en TVS open voor het 1^e kwartaal van dit jaar. Een kwartaal waarin de sport nog grotendeels op slot zat. Ook voor compensatie van schade opgelopen in het tweede kwartaal zijn deze regelingen straks nog beschikbaar. Wij maken ons echter ook zorgen over de periode daarna. Zolang er beperkende maatregelen zijn zal er behoefte aan financiële steun zijn. Uit de monitor Sport en Corona blijkt dat de inkomstenderving als gevolg van de coronacrisis voor de breedtesport (sportverenigingen en sportondernemers) zo'n 1,8 miljard euro over 2020 bedraagt. De sector heeft zelf ruim 770 miljoen aan besparingen kunnen realiseren en in 2020 534 miljoen euro aan steunmaatregelen ontvangen (zowel generiek als sport specifiek). Daarmee bedraagt de netto schade voor de breedtesportsector over 2020 meer dan 530 miljoen euro. De schade over het eerste halfjaar van 2021, dat zich grotendeels door een strenge lockdown heeft gekenmerkt, is daarbij nog niet eens in beeld. Deze 530 miljoen euro is eigen vermogen dat in de sector verdampt is. Geld dat bijvoorbeeld niet meer kan worden geïnvesteerd in het opstarten van activiteiten, het opleiden van kader of het onderhouden en verduurzamen van accommodaties. ***Wij pleiten daarom voor een financiële impuls om breedtesportaanbieders te ondersteunen bij de heropening van de sector en de financiële en praktische nasleep van de coronacrisis.***

Onze zorgen richten zich ook op sportaanbieders die mogelijk met pijn en moeite door de coronacrisis zijn gekomen, maar juist in de periode daarna alsnog in de problemen komen. Zo maakt de KNZB zich bijvoorbeeld zorgen over de toekomstige beschikbaarheid van badwater bij commerciële aanbieders die niet in aanmerking konden komen voor de SPUK voor zwembaden en ijsbanen. Mochten zulke aanbieders alsnog omvallen dan komen niet alleen zwemsportverenigingen in het nauw, maar ook de zwemveiligheid kan in het geding komen door het wegvallen van mogelijkheden voor zwemles.

Ook de topsport zowel praktisch als financieel hard geraakt door de coronacrisis. Zo staat bijvoorbeeld de financiering Fonds voor de Topsporter onder druk. Door de COVID-19 crisis, het wegvallen van meetmomenten en de uitstel van de Olympische Spelen, wordt er in 2020 en 2021 een groot beroep gedaan op de egaliseringsreserve van het Fonds voor de Topsporter. De huidige

bijdrage vanuit VWS (13.8mln) per jaar + de egalisatiereserve lijken niet voldoende voor de voortzetting van de Financiële regelingen (kostenvergoeding en stipendium) in haar huidige vorm tot aan 2024. Hierover lopen momenteel gesprekken met VWS, maar er is helaas nog geen oplossing op dit moment. Dit heeft grote prioriteit, immers te allen tijde moet voorkomen worden dat aan deze minimum inkomensvoorziening van onze topsporters wordt getornd.

De sportbonden en NOC*NSF worden ook zelf geconfronteerd met schade door corona. Door ledenverlies en het wegvallen van inkomsten hebben veel bonden ingeteerd op de financiële reserves en hebben daardoor minder financiële slagkracht. De topsportprogramma's van sportbonden komen daarmee onder druk te staan. Een schadepost is ook het uitstel van de Olympische Spelen Tokyo. Deze schade op de uitzending van sporters naar Tokyo bedraagt alleen voor NOC*NSF al minimaal €0,6 miljoen tot mogelijk €1,2 miljoen. Dit lossen we deels op door te bezuinigen op de uitzending. Maar als de schade maximaal wordt, dan raken de reserves leeg en komt de voorbereiding op de uitzending naar Parijs en de jeugdevenementen in de tussenliggende jaren in gevaar.

Los van de coronaschade zijn investeringen in topsport en topsportlocaties sowieso van belang om de Nederlandse prestaties op niveau te houden. Zo vraagt alleen al het up-to-date houden van bestaande topsportaccommodaties zoals Thialf een structurele investering van 5 tot 10 miljoen euro per jaar. Ook het op niveau houden van de voorzieningen van topsporters en talenten vraagt additionele inzet van middelen. Met name op accommodatieniveau worden veel uitgaven vaak lokaal gedaan. Wat ons betreft past bij een nationale ambitie een nationale investering. Een structurele additionele investering van 35 miljoen euro is noodzakelijk om de nationale ambities waar te maken. Het oplossen van de coronaschade voor topsport vraagt een eenmalige extra investering van 2,7 miljoen euro. Daarnaast dient ook landelijk geïnvesteerd te worden in toptrainingsaccommodaties.

Pilots testen voor toegang en Fieldlabs

Bij het heropenen van de samenleving kijken we ook naar sportevenementen. Voor de hele evenementensector, daarbinnen ook de sportevenementensector, is het belang van zo snel mogelijk weer kunnen opstarten én dit veilig in te richten, groot. Vanaf het eerste moment is de sportevenementensector, vertegenwoordigd door NOC*NSF, betrokken geweest bij het Fieldlab Evenementen. De sportsector heeft hierin breed een bijdrage geleverd, waarbij ook diverse sportevenementen met publiek én deelnemers onderdeel waren van het onderzoek.

De afronding van de 2e Fase binnen het Fieldlab Evenementen is aanstaande en de eerste wetenschappelijke uitkomsten zijn via het Kabinet aangeboden aan het OMT.

Tot dusver heeft het OMT alle adviezen overgenomen en slechts minimale opmerkingen geplaatst. De verwachting is dat dit ook gaat gelden voor de laatste aanvraag die momenteel voor ligt. In de laatste toelichting op de komende versoepelingen is er ook bevestigd dat de uitkomsten van het Fieldlab Evenementen worden overgenomen in stap 3 en stap 4 van het heropeningsplan. ***Wij roepen op om oog te blijven houden voor deze sector en bij eventuele beperkingen in de toekomst te blijven kijken naar de reeds opgedane kennis binnen het Fieldlab Evenementen.***

Kamerbrief 'Nederland vitaal in beweging'

De Kamerbrief is een vervolg op de motie Marijnissen en het initiatief van 7 prominenten uit de sport- en bewegingssector onder de noemer: 'Bewegen is het nieuwe normaal'. Wij delen de conclusie van de 7 bewindslieden die de brief ondertekend hebben dat het voortzetten van de

huidige, gefragmenteerde wijze waarop bewegen in de samenleving door de (Rijks)overheid wordt bevorderd, niet voldoende zal blijken om de ambitieuze doelstelling uit het Preventieakkoord van 2018, te halen. De doelstelling dat minimaal 75 procent van de Nederlanders in 2040 voldoet aan de beweegrichtlijnen. Een beweegrichtlijn die wat ons betreft sowieso de minimale ondergrens vormt, onze eigen doelstellingen op het gebied van sportdeelname zijn ambitieuzer. In het beleidsadvies staan drie routes beschreven in de vorm van 'Beweggolven' die, bij een toenemende investering, samen een golfbeweging creëren die steeds groter wordt en meer bereik krijgt. In het meest uitgebreide scenario is hiervoor een investering van 2 miljard euro in de komende kabinetsperiode nodig. De kamerbrief maakt echter ook duidelijk dat de besparing op maatschappelijke (zorg)kosten groter zal zijn dan de investering.

Dit juichen wij uiteraard toe. Temeer omdat dit ook in de tweede golf over de professionalisering van de sport- en beweegsector gaat. Wij pleiten daarbij voor professionalisering binnen de sportclubs. Juist professioneel technisch en organisatorisch kader binnen sportclubs kan zorgen voor een veel vitalere en gezondere samenleving, de samenwerking met aanpalende sectoren effectiever maken en een veilig sportklimaat creëren voor alle doelgroepen en met name kinderen, jongeren en andere kwetsbaren.

De bewindspersonen laten de keuzes in dit plan over aan de formatietafel en aan het volgend kabinet. ***Wij vragen u als Kamer om hier richtinggevende uitspraken over te doen die doorwerken in het nieuwe regeerakkoord.***

Sport en integriteit

Integriteit is een onmisbaar fundament. Vanuit de overtuiging dat we winnen met sport, en de missie om optimale sportomstandigheden te creëren voor iedereen, hebben we de verantwoordelijkheid om te staan voor een veilige, eerlijke en schone sport, met een aanpak die integriteit bevordert én bewaakt.

In de Nederlandse sport gebeurt dan ook veel op het gebied van integriteit. Uit allerlei prevalentieonderzoeken, het toenemend aantal meldingen bij het Centrum Veilige Sport Nederland, en het Verinorm-rapport "Ongelijke leggers" blijkt echter dat de sport nog niet overal veilig, eerlijk en schoon genoeg is. Bovendien ontstaan er continu nieuwe risico's en vraagstukken (bijvoorbeeld door het openen van de kansspelmarkt, strengere mondiale eisen op antidopingbeleid, criminele inmenging, en de terechte aandacht voor racisme en discriminatie).

NOC*NSF wil graag een volgende stap zetten om integriteit in de sport te kunnen versterken. Daarom is in mei een [nieuwe visie op Sport & Integriteit 2024](#) vastgesteld door onze sportbonden. De hoofdlijnen van deze visie zijn:

- zijn professionalisering (een schaa sprong naar meer opgeleide professionals en vrijwilligers),
- structurele borging en financiering voor integriteit, i.p.v. kortlopende subsidies
- en een integrale aanpak van de diverse soorten schendingen.

NOC*NSF zal de verschillende voorstellen uit de visie verder verkennen en laten doorrekenen. Zodra dit gereed is gaat NOC*NSF graag in gesprek met alle stakeholders waaronder de politiek over noodzakelijk ondersteuning in beleid, wetgeving en financiën om de voorstellen te realiseren. Vanzelfsprekend zal de sport daar uiteraard zelf ook haar rol en verantwoordelijkheid in pakken.

De visie is nadrukkelijk bedoeld als een startpunt voor een continue dialoog en regelmatige herijking, op basis van de lessons learned en nieuwe inzichten die binnen en buiten de sportsector worden opgedaan, zoals het rapport van onderzoeksbureau Verinorm naar de situatie in de gymnsport.

Plan van aanpak voor aanbevelingen rapport "Ongelijke Leggers" van Verinorm

Om de aanbevelingen uit dit rapport op te pakken werkt de KNGU samen met NOC*NSF aan een plan van aanpak. Nog voor de zomer volgt een eerste uitwerking hiervan welke gepubliceerd zal worden op de website van de KNGU. Onderdeel van dit plan vormt de erkenning en zorg voor slachtoffers, maar ook een beschrijving wat er naast de huidige inspanningen extra nodig is in het heden en in de toekomst om tot een verantwoord en plezierig prestatieklimaat te komen in de gymnsport. Veel van de aanbevelingen uit rapport Verinorm die sportbreed navolging verdienen worden meegenomen in het eerder genoemde traject van de visie sport en integriteit. We zijn in goed overleg met het Ministerie van VWS over de noodzakelijk steun op korte termijn om dit plan van aanpak goed van de grond te krijgen. Voor zowel dit plan van aanpak als de visie sport en integriteit zijn voor de langere termijn meer en extra structurele investeringen nodig, waar zowel een verantwoordelijkheid voor de overheid als de sport zelf ligt. Op de aanbeveling over de tegemoetkoming aan oud-sporters in de gymnsport heeft het bestuur van NOC*NSF [advies gevraagd](#) aan haar adviescommissie integriteit en ethiek.

Prevalentieonderzoek

Regelmatig herhaald onderzoek is van groot belang om integriteit te kunnen bevorderen én bewaken. Zulk onderzoek wordt nu echter nog vaak apart gedaan naar de verschillende thema's, zoals intimidatie, doping, matchfixing, discriminatie en criminele inmenging. Dit is niet altijd efficiënt en verkleint mogelijk de bereidheid onder sporters om enquêtes in te vullen. NOC*NSF pleit ervoor om de verschillende thema's te bundelen in één regelmatig terugkerend onderzoek naar integriteit in de sport, met aandacht voor prevalentie van schendingen, beleving van integriteitsthema's en oorzaken voor niet-integer gedrag.

Matchfixing

De sport maakt zich grote zorgen over geringe urgentie bij het beleidsministerie van Justitie en Veiligheid en toezichthouder Ksa over de invulling van het KOA-amendement meldplicht en de oprichting van een Sports Betting Intelligence Unit. De sport heeft hiertoe de noodklok geluid en een brief gestuurd aan de Minister van rechtsbescherming en een [position paper](#) gericht aan de woordvoerders kansspelen in de Tweede Kamer. Naar aanleiding hiervan zijn er veel Kamervragen gesteld. Inmiddels heeft er een gesprek plaatsgevonden met het Ministerie van J & V en is in de beantwoording van de Kamervragen aangegeven dat er bij de FIU een fast lane zal worden gecreëerd, waardoor informatie sneller bij opsporingsdiensten kan landen, die kan besluiten deze informatie ook te delen met de sport. NOC*NSF is benieuwd naar de uitwerking van deze fast lane en zal deelnemen aan de inmiddels geplande overleggen hierover.

Het legaliseren van (online) sportweddenschappen legt een zware extra verantwoordelijkheid bij de sport neer voor het inzichtelijk maken en ondervangen van risico's als sportfraude en manipulatie. Sportbonden, competities en clubs investeren nu noodgedwongen zelf in de wedstrijddorganisatie, opleiding en voorlichting van sporters, inrichting en bemensing meldpunten, aanklagers en onderzoekscommissie matchfixing, deelname aan overleggen met tal van partijen en de monitoring van gokbewegingen. De hiermee gepaard gaande kosten zijn de afgelopen jaren

behoorlijk opgelopen. De verwachting is dat deze verder zullen stijgen. Niettemin blijft het uitblijven van benodigde structurele investeringen (zie bijlage) in voorlichting en communicatie om matchfixing te voorkomen een punt van zorg. De huidige subsidie vanuit VWS voor voorlichting is prettig maar beperkt en loopt bovendien eind 2021 af. De sport vraagt het ministerie J & V om snel werk te maken van een passende uitwerking van amendement 33996 nr. 26 van de wet KoA. Dit amendement voorziet in de mogelijkheid om door middel van een ministeriële regeling een afdracht ten behoeve van onder andere sport vast te leggen, die recht doet aan de toegenomen kosten, waarvoor de sport zich als gevolg van KOA geplaatst ziet.

Criminele Inmenging

NOC*NSF heeft kennis genomen van de beleidsreactie op het rapport over Criminele Inmenging. Het is belangrijk om sportverenigingen bewust te maken van de risico's van criminele inmenging en hen te voorzien van kennis hoe deze inmenging kan worden voorkomen. Dat blijkt ook uit het onderzoek van Bureau Bruinsma. NOC*NSF erkent deze noodzaak en heeft al een e-learning voor sportbestuurders ontwikkeld. Er lopen echter nog veel meer onderzoeken waar bevindingen boven tafel komen. Om kennis uit deze onderzoeken te delen en te zorgen dat criminele inmenging deel uit gaat maken van een integrale aanpak voor integriteit op lokaal niveau pleit NOC*NSF voor het organiseren van een ronde tafel met experts door bijvoorbeeld een partij als het Centrum Criminaliteitspreventie.

Implementatie code goed sportbestuur

Het is van groot belang dat we samen (sportbonden, gemeenten, rijksoverheid) verenigingen helpen om goede bestuurlijke kwaliteit te waarborgen, waardoor de kans op uitwassen als grensoverschrijdend gedrag of criminele inmenging wordt geminimaliseerd. De Code Goed Sportbestuur die vastgesteld is in de AV vergadering van 17 mei kan daarin een belangrijke bijdrage leveren. NOC*NSF gaat met de implementatie van deze code aan slag, maar heeft hier de komende jaren extra ondersteuning om de code ook tot op het lokale niveau te laten landen.

Buitengewone topsportevenementen

Als onderdeel van het Nationaal Sportakkoord, waarin er aandacht is voor 'Topsport die inspireert' wordt er gezamenlijk met de VSG en VWS gekeken naar de maatschappelijke impact van sportevenementen en de kansen om dit te vergroten. In deze lijn hebben de drie partners de nationale topsportevenementenstrategie ontwikkeld.

De drie grote topsportevenementen genoemd in de brief van de Minister passen in de nationale topsportevenementen strategie en zijn daarmee onderdeel van het lopend sportbeleid. Als partner in dit proces staan we volledig achter deze ontwikkeling en werken we mee om deze grote ambities ook echt waar te maken. De potentie van deze topsportevenementen om een grote positieve impact te hebben op Nederland onderschrijven wij volledig.

Als onderdeel van het Nationaal Sportakkoord, waarin er aandacht is voor 'Topsport die inspireert' wordt er gezamenlijk met de VSG en VWS gekeken naar de maatschappelijke impact van sportevenementen en de kansen om dit te vergroten. In deze lijn hebben de drie partners de nationale topsportevenementenstrategie ontwikkeld. Dit is één van de uitwerkingen binnen het bredere kader dat is ontwikkeld om de maatschappelijke waarde van topsport te vergroten.